

Hrvatska radiotelevizija u kontekstu izmijenjenog Zakona o autorskom pravu i srodnim pravima

Benco, Petra

Master's thesis / Diplomski rad

2022

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Law / Sveučilište u Zagrebu, Pravni fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:199:185358>

Rights / Prava: [In copyright / Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-13**

Repository / Repozitorij:

[Repository Faculty of Law University of Zagreb](#)

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
PRAVNI FAKULTET
KATEDRA ZA GRAĐANSKO PRAVO

Petra Benco

Hrvatska radiotelevizija u kontekstu izmjenjenog Zakona o autorskom pravu i srodnim pravima

Diplomski rad

Mentor: izv.prof.dr.sc. Romana Matanovac Vučković

Zagreb, 2022.

SADRŽAJ

UVOD	2
ŠTO JE TELEVIZIJA	4
ULOGE HRVATSKE RADIOTELEVIZIJE U KONTEKSTU AUTORSKOG PRAVA	8
3.1. Hrvatska radiotelevizija u ulozi organizacije za emitiranje	8
3.2. Hrvatska radiotelevizija kao korisnik autorskog prava	9
3.2.1. Ugovor o stvaranju autorskog djela po narudžbi	10
3.2.2. Autorsko djelo stvoreno u radnom odnosu	11
3.2.3. Ugovor o audiovizualnoj produkciji	12
HRTi kao prateća internetska usluga	14
POSEBNE ODREDBE O HRVATSKIM AUDIOVIZUALNIM DJELIMA U ARHIVU I PROGRAMIMA HRVATSKE RADIOTELEVIZIJE	16
6.1. Pripadanje autorskih prava na audiovizualnim djelima koja se nalaze u arhivi Hrvatske radiotelevizije, a nastala su prije 1990.	18
6.2. Ostvarivanje autorskih prava za audiovizualna djela koja se nalaze u arhivi Hrvatske radiotelevizije, a nastala su prije 1990. godine	19
Ponovljena emitiranja hrvatskih audiovizualnih djela u programima Hrvatske radiotelevizije	20
DJELA SIROČAD	21
ZAKLJUČAK	23
LITERATURA	26

1. UVOD

U današnjem načinu života većina ljudi ne bi mogla zamisliti da ne posjeduje televiziju, radio ili drugu vrstu elektroničkih medija preko kojih saznajemo razne informacije i dobivamo zabavni sadržaj. Elektronički mediji postali su dio naše svakodnevnice i teško se od njih danas odvojiti ili bez njih funkcionirati. Oni su postali ne samo glavni izvor informacija već i jedno od glavnih sredstava komunikacije između ljudi. Mediji imaju veliki utjecaj u društvu, bilo da na nas utječu u smislu poticanja na razmišljanje, izražavanja vlastitog mišljenja, povezivanja među ljudima ili stvaranja novog znanja. Pravno uređenje korištenja i načina prijenosa medijskih usluga u Republici Hrvatskoj mijenjalo se kroz godine te je težak posao zakonodavca ostati u toku sa svim promjenama koje se u današnje vrijeme zbivaju velikom brzinom. U ovom radu objasnit ćemo što je to televizija i na koji način je pravno uređen njen način rada te koje su glavne poteškoće, ali i rješenja u pogledu autorskog prava povezanog s televizijom i emitiranjem njenog sadržaja. U najbližoj vezi s televizijom kao elektroničkim medijem povezujemo javnu televiziju. U Republici Hrvatskoj to je Hrvatska radiotelevizija, koja je posebno uređena Zakonom o Hrvatskoj radioteleviziji te ću u radu objasniti upravo neke od važnijih uloga HRT-a. Objasnit ću kako Hrvatska radiotelevizija djeluje u ulozi stvaratelja srodnog prava i korisnika autorskog prava, zatim koja je njezina uloga kao organizacije za emitiranje i koje su njezine dužnosti u smislu zaštite prava pri stvaranju svog programa. Kada govorimo o različitim ulogama HRT-a govorimo o njegovoj ulozi kao audiovizualnog producenta, ulozi organizacije za emitiranje te ulozi HRT kao korisnika autorskog prava. Ono što je bitno i što ću pojasniti u radu jesu načini na koje HRT može doći do prava iskorištavanja određenog djela od strane autora. U ovom radu osvrnut ću se i na Arhiv Hrvatske radiotelevizije kod kojeg je tek nedavno došlo do značajnih promjena koje uvelike olakšavaju HRT-u korištenje djela koja se tamo nalaze. Isto tako objasnit ću što su to djela siročad koja se također nalaze u Arhivu Hrvatske radiotelevizije te na koji način HRT može takva djela koristiti prema odredbama novog Zakona. Kroz ovaj rad proći ćemo i kroz pitanja koja vežemo uz autorsko pravo i srodna prava koja povezujemo s televizijom i njenim emitiranjem. Kada govorimo o proizvodnji i objavi audiovizualnog programa, svaki pružatelj medijskih usluga mora poštivati autorsko pravo i srodna prava. U skladu s time i rad televizije uređen Zakonom o autorskom pravu i srodnim pravima, Zakonom o elektroničkim

medijima te Zakonom o Hrvatskoj radioteleviziji. Osvrnut ćemo se i na pojam pratećih internetskih usluga, što su one, kako se uređuju prava u njihovom korištenju u kontekstu rada HRT-a te zašto su bitne za razvoj i poboljšanje televizije, ali i drugih elektroničkih medija.

2. ŠTO JE TELEVIZIJA

Osim našeg općeg znanja o tome što je televizija te kako ona funkcionira i izgleda, možemo je na drugačiji i stručan način opisati kao skup tehnologija koje omogućuju snimanje, emitiranje i prijam pokretnih slika, bilo takvo snimanje u crno-bijeloj tehnici ili u boji, te popraćenih zvukom. Riječ televizija možemo povezati i kao pojam za televizijski prijamnik (televizor) te televizijsku kuću (HRT, RTL, Nova TV). Dakle za televiziju možemo reći da je to pojam s dva osnovna značenja - 1. tehnički sustav koji omogućuje stvaranje, prijenos i prijam električnih signala koji prenose pokretne slike i zvuk te 2. masovni medij koji se zasniva na tom istom tehničkom sustavu.¹ Televiziju isto tako možemo podijeliti na analognu i digitalnu televiziju te satelitsku i kablensku televiziju, svaku sa svojim prednostima i manama. Analogna televizija najčešća je u upotrebi diljem svijeta dok je digitalna televizija nastavak razvoja televizije. Digitalna televizija ima bolji signal, sliku i zvuk te ima puno manje analognih smetnji odnosno bolji prijenos u slučaju nestanka signala na trenutke. Televiziju isto tako možemo podijeliti na javnu i privatnu televiziju, čija glavna razlika je u tome što cilj javne televizije nije profit već prijenos najbitnijih i nepristranih informacija svim građanima.

2.1. Javna televizija

Javna televizija je javna usluga koja služi kao izvor informacija koji je u potpunosti neovisan od vlasti države u kojoj djeluje. Bitna karakteristika javne televizije je da je ona namijenjena prijenosu svih bitnih lokalnih i svjetskih informacija i događaja te iznošenju različitih političkih mišljenja kao i kulturnih i društvenih interesa bez pristranosti. Ona mora služiti svim građanima bez obzira na njihov status, dob ili geografsku dostupnost. Javna televizija ne bi trebala imati kao cilj ostvarenje profita, već stvaranje sadržaja o različitim političkim,

¹ "Hrvatska enciklopedija", Leksikografski zavod Miroslav Krleža.

socijalnim, društvenim te znanstvenim temama kao i prenošenje najznačajnijih događaja, vjerskih i drugih proslava te raspravljanje o glavnim problemima i pitanjima u državi u kojoj djeluje. Uključivanje vlasti u rad javne televizije najprije se odnosi na određivanje frekvencije, odnosno kome povjeriti taj posao te bi svako uključivanje vlasti tu trebalo stati, no u praksi se pokazalo da to i nije baš tako te da se vlast u većini država puno više miješa u rad javne televizije. Javna televizija u Hrvatskoj je Hrvatska radiotelevizija (HRT) koju je osnovala vlada Republike Hrvatske. U svome radu HRT je neovisan o političkim utjecajima i pritiscima bilo koje vrste interesa. HRT obavlja djelatnost pružanja javnih radiodifuzijskih usluga i u tom obavljanju joj Republika Hrvatska jamči samostalnost i neovisnost kao i neovisno financiranje. Pod djelatnost HRT-a svrstavamo proizvodnju audiovizualnog programa, glazbenu proizvodnju te pružanje audio i audiovizualnih medijskih usluga i usluga elektroničkih publikacija kao javnih usluga. Zakonom su za HRT određena programska načela kojih se mora držati odnosno ispunjavati. Najvažnija od načela kojih se HRT mora pridržavati i poštivati jesu promicanje nacionalnih interesa, poštivanje ljudskih prava, poštivanje i poticanje različitosti te demokratskih vrednota i institucija, isto tako obavezno mora poštivati privatnost, dostojanstvo i ugled čovjeka. HRT za svoje djelatnosti odgovara javnosti, a takva uloga i ujecaj javnosti vidimo kroz postupak izbora i imenovanja članova Programskog vijeća zatim obavezi HRT-a da pravodobno obavještava javnost o obavljanju svoje djelatnosti te radom Nadzornog odbora HRT-a. Sklapanjem Ugovora između HRT-a i Vlade Republike Hrvatske određuje se vrsta, opseg i sadržaj javnih usluga koje HRT pruža.²

2.2. Uvjeti pružanja audio i audiovizualnih medija

Djelatnost pružanja audio ili audiovizualnih medija obavlja pružatelj upisan u sudski ili drugi odgovarajući registar u Republici Hrvatskoj, dakle pružatelji audiovizualnih medijskih usluga unutar nadležnosti su Republike Hrvatske ako imaju poslovni nastan na njezinu području ili ako se može zaključiti da se nalaze na njezinu području zato što upotrebljavaju satelitsku

² Zakon o Hrvatskoj radioteleviziji [NN 137/10](#), [76/12](#), [78/16](#), [46/17](#), [73/17](#), [94/18](#)

uzlaznu vezu ili drugi oblik veze koja je smještena u Republici Hrvatskoj ili, ako upotrebljavaju satelitske ili druge kapacitete koji pripadaju Republici Hrvatskoj. Pružatelj medijskih usluga samostalno oblikuje programsku osnovu medija i snosi odgovornost za objavljivanje programa. Republika Hrvatska osigurava i slobodu prijenosa i prijama audiovizualnih medijskih usluga iz država članica Europske unije i drugih država članica Europske konvencije o prekograničnoj televiziji, a može ovakvu slobodu objavljivanja i ograničiti i to samo u skladu s međunarodnim ugovorima.

U proizvodnji i objavljivanju audiovizualnih i radijskih programa pružatelji medijskih usluga moraju poštivati autorska prava i srodna prava te su dužni pribaviti odobrenje ovlaštene organizacije za kolektivno ostvarenje autorskih i srodnih prava.

2.3. Medijske usluge televizije

Prema Zakonu o elektroničkim medijima smatrat će se da pravna ili fizička osoba obavlja djelatnost pružanja medijskih usluga televizije ukoliko je upisana u sudski registar te je dobila ili sklopila ugovor o koncesiji. Za obavljanje ovakve usluge, pored općih i programskih uvjeta propisanih zakonom nakladnik televizije mora ispuniti i određene tehničke, prostorne, kadrovske i financijske uvjete.³ Programska osnova televizijskog programskog kanala izražava se opisno i kvantitativno, kao minimalni udio određene programske vrste u ukupnom godišnjem vremenu emitiranja tog kanala. Sukladno članku 30. stavku 2. Zakona o elektroničkim medijima :

„Zbroj udjela programskih vrsta u programskoj osnovi moraju iznositi najmanje 70 posto ukupnog godišnjeg vremena objavljivanja. Programska osnova mora sadržavati programsku shemu kojom se određuje :

1. vrsta audiovizualnog programa

³ Zakon o elektroničkim medijima 111/21

2. predviđeni kvantitativni razmjor između pojedinih skupina sadržaja,
3. predviđeni opseg vlastitih audio ili audiovizualnih djela, a to su informativne, igrane, obrazovne, dokumentarne, zabavne, sportske i druge emisije čiji je proizvođač nakladnik televizije ili su proizvedeni po njegovoj narudžbi,
4. udio hrvatskih audio i audiovizualnih, a njima smatramo djela koja su izvorno proizvedena na hrvatskom jeziku ili djela namijenjena nacionalnim manjinama na njihovim jezicima, kao i djela hrvatske kulturne baštine,
5. vrijeme objavljivanja.
6. udio europskih djela
7. udio audiovizualnih djela neovisnih proizvođača.⁴

Prema Zakonu o Hrvatskoj radioteleviziji, ona je obavezna osigurati da europska djela čine većinski udio godišnjeg vremena objavljivanja pa je tako dužna najmanje 40 posto europskih djela emitirati izvorno na hrvatskom jeziku na svakom televizijskom kanalu HRT-a. Isto tako dužna je barem 15 posto svog godišnjeg proračuna osigurati za nabavu europskih djela neovisnih proizvođača, od kojih polovina mora biti na hrvatskom jeziku. Još jedan od uvjeta koji HRT mora provesti jest da hrvatska glazba mora činiti najmanje 40 posto cjelokupnog glazbenog sadržaja. Postupak i mjerila za odabir programa HRT-a određen je općim uvjetima poslovanja HRT-a, dok su programske obveze kao takve određene ugovorom između HRT-a i Vlade Republike Hrvatske koji se sklapa na trajanje od 5 godina.

⁴ Zakon o elektroničkim medijima NN 111/21

3. ULOGE HRVATSKE RADIOTELEVIZIJE U KONTEKSTU AUTORSKOG PRAVA

3.1. Hrvatska radiotelevizija u ulozi organizacije za emitiranje

Kada govorimo o organizacijama za emitiranje prvenstveno se trebamo osvrnuti na to što je to predmet prava organizacije za emitiranje te što on predstavlja. Dakle, predmet prava organizacije za emitiranje je programski signal. Programski signal je televizijski signal koji prenosi određeni sadržaj koji je namjenjen prijemu za javnost, bežično ili putem žica. Hrvatska radiotelevizija kao organizacija za emitiranje ima odgovornost za sastavljanje, raspoređivanje i emitiranje programa kojeg prenosi programski signal, uključujući prijenos izravnim protokom. Hrvatska radiotelevizija ima određena imovinska prava koja može ostvarivati u ulozi organizacije za emitiranje. Takva prava uključuju pravo HRT-a da emitira svoje programske signale, da ih reemitira ili prenosi izravnim protokom, zatim pravo distribucije kao i umnožavanja svojih programskih signala te priopćavanje javnosti i činjenje dostupnim javnosti u okviru pratećih internetskih usluga. Dakle HRT kao organizacija za emitiranje može steći srodno pravo na temelju zakona, gdje je objekt prava upravo programski signal koji ona emitira, zatim može steći srodno pravo audiovizualnog producenta također na temelju zakona gdje objek prava predstavlja videogram te prava iskorištavanja autorskog djela od strane autora steći putem ugovora o audiovizualnoj produkciji, za vlastite potrebe te od audiovizualnog producenta kada naručuje ili kupuje vanjske produkcije. Možemo reći da je HRT korisnik autorskog prava i stvaratelj srodnog prava što ćemo u nastavku rada dodatno objasniti.

3.2. Hrvatska radiotelevizija kao korisnik autorskog prava

Hrvatska radiotelevizija na načine određene zakonom može stjecati pravo iskorištavanja određenih autorskih djela od strane autora. Autori su osobe koje na svojim djelima imaju isključivo pravo iskorištavanja te su oni ti koji svojom odlukom mogu takvo pravo osnovati za nekoga drugoga ili mu takvo pravo prepustiti na temelju ugovora, dozvole za korištenje ili nekim drugim pravnim poslom.⁵ Pravo iskorištavanja koje autor odluči osnovati ili prepustiti drugoj osobi može biti osnovano na način da će korisnik tog prava moći djelo iskorištavati na bilo koji način na koji želi ili samo na način koji će u takvom prijenosu prava biti dogovoren. Isto tako takvo pravo iskorištavanja može biti osnovano kao isključivo ili ne isključivo, o čemu ovisi hoće li korisnik odnosno nositelj prava moći isključiti autora kao i svakog drugog iz korištenja. Ovakvo pravo iskorištavanja može se ograničiti i u pogledu sadržaja koji se koristi kao i prostorno i vremenski. Ugovorom između autora i korisnika, u našem slučaju HRT-a mora se sklopiti u pisanom obliku i u njemu se mora odrediti o kojem se konkretno djelu radi, na koji način će HRT takvo djelo moći koristiti te kolika će biti naknada za takvo korištenje. Prema Zakonu o autorskom pravu i srodnim pravima, u smislu posebnog dijela ugovornog autorskog prava, možemo pronaći vrste ugovora kojima bi HRT mogao steći pravo iskorištavanja autorskog prava na određeno autorsko djelo.

3.2.1. Ugovor o stvaranju autorskog djela po narudžbi

Prema Zakonu o autorskom pravu i srodnim pravima: „ Ugovorom o stvaranju autorskog djela po narudžbi autor se obvezuje stvoriti određeno autorsko djelo i primjerak tog djela predati naručitelju dok se naručitelj obvezuje autoru za to isplatiti ugovorenu naknadu i iskorištavati djelo u skladu s ugovorom o narudžbi.“⁶ Ugovorom o stvaranju djela po narudžbi između HRT-a i određenog autora potrebno bi bilo urediti koja su to obilježja naručenog djela, kako bi autor mogao s preciznošću takvo djelo napraviti, zatim bi bilo

⁵ Zakon o autorskom pravu i srodnim pravima NN 111/21

⁶ Zakon o autorskom pravu i srodnim pravima NN 111/21

potrebno odrediti rok u kojem naručeno djelo treba biti završeno i predano te odrediti način na koji će se konkretno djelo moći iskorištavati. Ukoliko samim ugovorom nije drugačije određeno smatrat će se da HRT stječe isključiva autorska prava iskorištavanja naručenog djela, u sadržaju i opsegu koji je potreban za obavljanje djelatnosti s kojom se bavi. Kao i u svakom autorskopравnom ugovoru i ovdje će biti naznačena naknada za stvoreno djelo odnosno, ako takva naknada nije naznačena autoru pripada primjerena i razmjerna naknada koja će se izračunati prema odredbama Zakona. Ukoliko dođe do situacije da neke odredbe ugovora nisu ispunjene ili dođe do zakašnjenja s ispunjenjem obveze naručitelja, autor će u tom slučaju biti ovlašten raskinuti ugovor. Raskidom ugovora između stranaka dolazi i do prestanka prava iskorištavanja koje je pripadalo naručitelju. Takav prestanak prava iskorištavanja nastupa od trenutka od kada je ugovor sklopljen te su u tom slučaju stranke dužne jedna drugoj vratiti sve što su temeljem ugovora jedna od druge primile. Dakle, ako HRT ne ispuni svoj dio ugovora ili zakasni u njegovom ispunjenju izgubit će svako pravo koje mu je takvim ugovorom pripalo te mora vratiti autoru što god je od njega primio. U slučaju da HRT odluči djelo naručiti putem javnog natječaja, javnog poziva ili javne nabave, autorska prava iskorištavanja steći će sklapanjem ugovora o stvaranju autorskog djela po narudžbi nakon provedenog takvog natječaja, poziva ili nabave.

S obzirom na sve rečeno u vezi ugovora o narudžbi možemo se osvrnuti na HRT odnosno na primjer načina i opće uvjete kojima HRT ulaže u stvaranje audiovizualnih djela.

Dakle, HRT sklapa ugovor s audiovizualnim producentom o ulaganju u stvaranje audiovizualnog djela. Kod sklapanja ovakvog ugovora s audiovizualnim producentom HRT stječe isključivo i vremenski neograničeno pravo radiodifuzijskog emitiranja tog djela za područje Republike Hrvatske te neograničeno pravo iskorištavanja djela on demand kao i na festivalima i drugim vrstama natjecanja te pravo izrade ili prodaje nosača slike ili zvuka s djelom.

3.2.2. Autorsko djelo stvoreno u radnom odnosu

Autorsko djelo stvoreno u radnom odnosu prema Zakonu o autorskom pravu i srodnim pravima je: „djelo koje za vrijeme trajanja radnog odnosa kod određenog poslodavca stvori autor izvršavajući svoje obveze iz ugovora o radu.“ Osnovno pitanje u slučaju stvaranja djela u radnom odnosu jest tko dobiva isključiva prava iskorištavanja te na koji način se između poslodavca i radnika uređuju prava s obzirom na djelo. Ono što možemo vidjeti u novom Zakonu jest da je izmjenjeno upravo to pravo autora da zadržava sva autorska prava na svom djelu. Prema novim odredbama poslodavac je taj koji, ukoliko nije drugačije uređeno ugovorom, stječe imovinska prava na nastalom autorskom djelu. Ukoliko kao poslodavca gledamo HRT, smatrat će se da na temelju radnog odnosa HRT dobiva odobrenje od strane svog zaposlenika (autora djela) da takvo djelo može javno objaviti, prerađivati, prevoditi te sastavljati s drugim djelima kako bi se zajedno koristili i na posljetku može djelo javnosti predstavljati po imenom HRT-a, zajedno s imenom autora. Isto tako ukoliko radni odnos završi prije nego je autor uspio dovršiti djelo ili se na temelju opravdanih razloga može smatrati da ga autor neće moći završiti u skladu s dogovorom i potrebama poslodavca, smatrat će se da je HRT dobio autorovo dopuštenje da dovrši njegovo djelo. Ono što uvijek spominjemo kada govorimo o autorskom pravu i pravu iskorištavanja autorskog djela jest da za svako iskorištavanje djela autor ima pravo na naknadu pa tako i u ovom slučaju možemo reći da autor odnosno zaposlenik ima pravo na naknadu, samo će se naknadom smatrati njegova plaća koju redovno prima od poslodavca. Osim plaće koju radnik redovno prima, može doći do situacije u kojoj je djelo koje je zaposlenik stvorio imalo veliki i bitan doprinos na povećanje dohotka poslodavca te onda zaposlenik ima pravo na posebnu naknadu koja će se odrediti razmjerno dobiti koju je poslodavac ostvario. Ovakav način davanja naknade i posebne naknade autoru podignulo je dosta pitanja jer u samom Zakonu nije konkretno objašnjeno što znači primjerena posebna naknada te kako će se odrediti koliki je bio taj doprinos na dobit poslodavca. Ono što možemo zaključiti jest da će poslodavac biti taj koji će odrediti tu posebnu naknadu i hoće li je uopće dati. Isto tako, ako se osvrnemo na to da je poslodavac taj koji sječe sva autorska prava i zadržava ih ukoliko dođe do prekida radnog odnosa, autor u takvom slučaju ostaje bez ikakvih prava te možemo uočiti da se ovakvom zakonskom odredbom puno više štiti poslodavac nego autor. Dolazi do povećanog straha kod

autora jer u ovakvim slučajevima poslodavcu autor nije ključan, on zadržava autorsko djelo te će mu manje biti važan autor kojeg može otpustiti bez da mu to ugrožava prava koja je stekao.

3.2.3. Ugovor o audiovizualnoj produkciji

Ugovorom o audiovizualnoj produkciji uređuju se odnosi između audiovizualnog producenta, glavnog koautora, ostalih koautora i autora doprinosa audiovizualnog djela.

Prema Zakonu o autorskom pravu i srodnim pravima: „Ugovorom o audiovizualnoj produkciji između audiovizualnog producenta i glavnog te ostalih koautora audiovizualnih djela uređuju se prava i obveze ugovornih strana u stvaranju audiovizualnog djela, sadržaj prava iskorištavanja koja se glavni koautor i ostali koautori tim ugovorom obvezuju osnovati za audiovizualnog producenta, vrijeme trajanja i područje za koje se osnivaju prava iskorištavanja te naknada koju se audiovizualni producent obvezuje prema ugovoru platiti glavnom i ostalim koautorima.“⁷ Dakle ovim ugovorom mogu se urediti odnosi između audiovizualnog producenta i glavnog koautora i ostalih koautora te između audiovizualnog producenta i autora doprinosa audiovizualnom djelu. Prema odredbama Zakona, kod jednog i kod drugog ugovora možemo primjetiti da njime audiovizualni producent stječe sva imovinska prava iskorištavanja na djelu, ako se stranke drugačije nisu dogovorile. HRT može djelovati u ulozi audiovizualnog producenta u okviru vlastite proizvodnje djela. On se sastoji od različitih odjela od kojih svaki od njih ima određenu zadaću pa tako postoji i odjel koji se naziva Produkcija i koji je nadležan za organiziranje, planiranje, vođenje i nadziranje procesa proizvodnje programskih sadržaja. Kada djeluje u toj ulozi pripadaju mu određena imovinska prava kao audiovizualnom producentu, a to su pravo umnožavanja, distribuiranja odnosno stavljanja u promet, javno prikazivanje, pravo činjenja dostupnim javnosti, priopćavanje javnosti i činjenje dostupnim javnosti u okviru prateće internetske usluge te priopćavanje

⁷ Zakon o autorskom pravu i srodnim pravima NN111/21

javnosti i činjenje dostupnim javnosti pri davanju pristupa javnosti fonogramima koje su učitali korisnici na platformama za dijeljenje sadržaja putem interneta.

Ako dode do sklapanja takvog ugovora u kojem nije posebno određen rok, postoji obaveza audiovizualnog producenta da u roku od 5 godina od sklapanja ugovora završi djelo odnosno da u roku od 2 godine od završetka djela isto priopći javnosti, ako to ne učini u tim rokovima glavni koautor i ostali koautori imaju pravo jednostranom izjavom raskinuti ugovor.

Kada HRT ne proizvodi djela u vlastitoj produkciji onda otkupljuje djela od neovisnih proizvođača, takvu produkciju nazivamo vanjskom ili otkupljenom produkcijom. Ako se osvrnemo na statut Hrvatske radiotelevizije pronalazimo opće uvjete kojima je određeno pod kojim uvjetima i na koji način će HRT raspisati javni poziv za nabavu programa od neovisnih proizvođača kao i nabavu gotovih audiovizualnih djela od neovisnih proizvođača (prava emitiranja).

4. HRTi KAO PRATEĆA INTERNETSKA USLUGA

U današnje vrijeme i ubrzan život koji vodimo te koji je u velikoj mjeri povezan s internetom i njegovim uslugama postalo je potrebno da se i televizijski i radijski programi počnu prenositi na taj način odnosno na način da korisnici do njihova programa mogu doći u bilo koje vrijeme i na bilo kojem mjestu. Potreba za stvaranjem programa i emitiranje programa putem interneta raste sve više i korisnici očekuju od organizacija za emitiranje da mogu njihov program gledati kada žele odnosno i nakon što je prošlo neko vrijeme od emitiranja emisije na televiziji. Isto tako raste potreba olakšavanja i širenja mogućnosti gledanja programa i emisija koje emitiraju druge države, posebice države Europske unije kod nas. Potrebno je da se prilagodi pravni okvir za stvaranje autorskog prava i srodnih prava kako bi uopće moglo doći do prekograničnog pružanja internetskih usluga. Ovakav način emitiranja programa do nedavno nije bio uređen i reguliran pa je tako uveden novi pojam- „prateće internetske usluge“. Prema Zakonu o autorskom pravu i srodnim pravima, prateća internetska usluga je: „internetska usluga koju pruža organizacija za emitiranje ili koja se pruža pod njezinom kontrolom i odgovornosti, a sastoji se od pružanja javnosti televizijskih programa istodobno odnosno linearno ili tijekom određenog razdoblja nakon njihova emitiranja, kao što su usluge propuštenog sadržaja, te bilo kakvog pratećeg sadržaja uz takvo emitiranje, kao što

su najave, proširenja, nadopune ili ocjenjivanje sadržaja relevantnog programa.“ Ukoliko ovakav način pružanja usluga nebi bio uređen i reguliran postoji opasnost da se oštete nositelji prava, autori, producenti i drugi jer dolazi do rizika upotrebe njihovih djela i drugih predmeta zaštite bez odobrenja kao i upotreba bez davanja naknade za upotrebu. Bitno je naglasiti da je satelitsko emitiranje i kabelsko reemitiranje već olakšano Direktivom Vijeća 93/83/EEZ, ali ta direktiva ne odnosi se na internetske usluge koje su prateće emitiranjima organizacije za emitiranje. Na primjeru te direktive, ali i drugih koje uređuju pravni okvir i štite autorska prava i druge predmete zaštite, dolazi do potrebe olakšavanja pružanja internetskih usluga koje su prateće uz emitiranje i reemitiranje, prilagodbom pravnog okvira za ostvarivanje autorskog prava i drugih prava koji su potrebni za takve radnje. U okviru takvog olakšavanja pružanja usluga donesena je Direktiva 2019/789 Europskog parlamenta i Vijeća. Direktivom se obuhvaćaju internetske usluge koje su prateće uz emitiranje organizacije za emitiranje, odnosno usluge koje prate emitiranje istodobno ili nakon proteka nekog vremena od emitiranja (tzv. propušteni sadržaj- „catch-up services“), usluge koje dopunjavaju sadržaj emitiran od organizacije za emitiranje kao i usluge kojima korisnici mogu pristupiti ne vezano za uslugu emitiranja. U skladu sa svime što smo naveli dolazimo do važnog načela koje je također uređeno Direktivom 2019/789. To načelo je načelo zemlje podrijetla te je ono uvršteno i u naš Zakon o autorskom pravu i srodnim pravima.⁸ Načelo zemlje podrijetla prema Direktivi i Zakonu određuje da će se smatrati da se: „priopćavanje javnosti autorskih djela žicom ili bežičnim putem, uključujući činjenje dostupnim javnosti, u okviru prateće internetske usluge koju pruža organizacija za emitiranje ili koja se pruža pod njezinom kontrolom i odgovornošću, obavlja u Republici Hrvatskoj kad ta organizacija za emitiranje ima svoj glavni nastan u Republici Hrvatskoj. Ova odredba odnosi se na autorska djela koja su sadržana u:

- radijskim vijestima
- vijestima i informativnim programima
- programima vlastite produkcije organizacije za emitiranje koja te programe u potpunosti financira vlastitim sredstvima.“

Ovakva odredba ne utječe na samu organizaciju za emitiranje u smislu da takva organizacija mora pružati svoj program putem interneta ili u drugim državama članicama, za nju ne

⁸ Direktiva 2019/789

postoji takva obveza. Osim navedenih programa koji su podvrgnuti načelu zemlje podrijetla, ostatak audiovizualnih djela reguliraju se teritorijalno, odnosno prema pravu države gdje se prikazuju.

U skladu s time i HRT otvara internetsku uslugu HRTi koji bez dodatnog plaćanja pruža korisnicima prijenos programa koji mogu koristiti u vrijeme koje žele i s mjesta kojeg žele. Dakle HRTi je internetska usluga koja omogućuje gledanje i slušanje uživo više različitih televizijskih i radijskih programa, gledanje sadržaja i programa nakon proteka određenog vremena, proširenu bazu televizijskih emisija na zahtjev te sadržaje koji se ponekad ne prikazuju u HRT-ovom klasičnom emitiranju programa.

Kako bi HRT mogao pružiti ovakvu uslugu potrebno je da se urede i reguliraju autorska prava i srodna prava. Dakle kako bi organizacija za emitiranje mogla priopćiti javnosti, uključujući činjenje dostupnim javnosti, u okviru prateće internetske usluge potrebno je da pribavi odobrenje za korištenje prava umnožavanja, priopćavanja javnosti i činjenja dostupnim javnosti. To su sve isključiva prava priopćavanja javnosti autorskog djela. Pravo činjenja dostupnim javnosti isključivo je pravo da se autorsko djelo priopći javnosti, bežični ili putem žice, na način koji pripadnicima javnosti omogućava pristup autorskog djela s mjesta i u vrijeme koje sami odaberu. Drugo pravo za koje je potrebno odobrenje jest priopćavanje autorskog djela javnosti odnosno isključivo pravo autora da priopći autorsko djelo javnosti na svaki način, za svako priopćavanje javnosti potrebno je pribaviti odobrenje ugovorom ili na drugi način. Posljednje pravo, pravo umnožavanja je isključivo pravo izrade autorskog djela u jednom ili više primjeraka, u cjelosti ili u dijelovima, izravno ili neizravno, privremeno ili trajno, bilo kojim sredstvima i u bilo kojem obliku.

Osim prijenosa svog sadržaja putem internetske usluge HRTi, HRT je razvio i razne druge mogućnosti poput mobilnih aplikacija koje se koriste za razne usluge. Neke od tih mobilnih aplikacija su HRT vijesti, HRTi, HRT meteo, Juhuhu i HRT teletekst.

5. POSEBNE ODREDBE O HRVATSKIM AUDIOVIZUALNIM DJELIMA U ARHIVU I PROGRAMIMA HRVATSKE RADIOTELEVIZIJE

Arhiv Hrvatske radiotelevizije je jedno od najvažnijih komponenti samog HRT-a, ne samo zbog mnoštva audio i video materijala koji se tamo pohranjuje od osnutka same televizije već i zato što predstavlja kulturu i baštinu Republike Hrvatske. To je jedan od najvećih i najstarijih arhiva u ovom dijelu Europe. Arhiv Hrvatske radiotelevizije čine šest važnih odjela, a to su audiovizualno gradivo, fono gradivo, notno, foto, multimedijalno i drugo gradivo te centralni informacijski odsjek. Audiovizualno, fono i notno gradivo je 2012. godine proglašeno kulturnim dobrom. U novo opremljenim te na poseban način klimatiziranim spremištima arhivskog materijala HRT-a pohranjeni su i čuvaju se snimljeni audio i video materijali od osnutka televizije, koji su od neprocjenjive vrijednosti.⁹ U arhivu HRT-a nalazimo neku od najvrijednije imovine HRT-a, upravo iz tog razloga prostorije u kojima se nalazi arhiv su prostorije koje su posebno čuvane i zaštićene te svi djelatnici koji rade s tim dragocjenim materijalom moraju imati posebno ovlaštenje za pristup i korištenje takvim materijalom.

Audiovizualni odjel jedan je od najvažnijih jer u sebi čuva kulturu i baštinu u audiovizualnom obliku. Audiovizualni materijali nisu se od početka televizije spremali kao zaseban posao, najčešće je audiovizualni materijal bio pohranjen u redakciji ili kod redatelja ili autora. Promjene u pohrani samog materijala vidljiv je od 1963. godine kada je, u sklopu Centra za dokumentaciju Radiotelevizije Zagreb, počela djelovati Filmska dokumentacija te je nakon toga do 1972. godine određen način kategorizacije, pohrane i arhiviranja. Nakon filma, koji je i danas ponekad u uporabi, 1964. uvodi se dvoinčna magnetoskopska vrpca (AVR). U audiovizualnom arhivu, osim filma i AVR-a, čuvaju se i VPR (jednoinčna vrpca). AVR, VPR i U-matic su tehnologije koje su tijekom vremena napuštene, ali za njih možemo reći da su na njima pohranjeni neki od najvrijednijih audiovizualnih sadržaja.¹⁰ Kako bi se gradivo odnosno audiovizualni materijali sačuvali i održali s obzirom na promjene koje se događaju u smislu digitalizacije oni se presnimavaju na suvremene medije i na taj način ostaju dostupnima u proizvodnji i emitiranju. Digitalizacija čitavog arhiva HRT-a, pogotovo

⁹ Arhiv HRT, Jasmina Tunjić, @rhivi, 03/2018

¹⁰ Arhiv HRT, Jasmina Tunjić, @rhivi, 03/2018

audiovizualnog gradiva najavljena je 2021. godine te se očekuje da će čitavo gradivo biti kroz pet godina digitalizirano. Takav postupak iznimno je dug i skup upravo zbog ranjivosti materijala te potrebe da se očuva u svom najboljem obliku. Sve o osjetljivosti i važnosti takvog gradiva nam govore uvjeti u kakvima se neki od njih čuvaju, u posebnim uvjetima, na određenoj temperaturi i vlažnosti zraka, dok se za posebno osjetljive filmove kaže da se čuvaju u „Frižideru“. Funkcija arhiva jest da se očuva sav materijal od nastanka HRT-a i HRT je u tome i uspio, ono što je sada važno jest da se takav materijal uspije digitalizirati i da ono i dalje ostane dostupno javnosti kao i samoj televiziji u njezinoj proizvodnji.¹¹

Ništa manje bitni, ostali odjeli imaju jednaki cilj kao i audiovizualni, a to je sakupljanje i pohranjivanje materijala kako bi se moglo ponovo koristiti i kako bi se sačuvalo. Tako u fono odjelu nalazimo pohranjen materijal u četiri odsjeka : glazbena dokumentacija, govorna dokumentacija, fonoteka i informacijski odsjek. Gradivo u fono odjelu se dijeli na konvencionalno i nekonvencionalno gradivo. U notnom, foto i multimedijalnom odjelu nalazimo pohranjene knjige, novine, notne zapise i fotografije. Smatra se da je knjižnica HRT-a jedna od najvećih u državi te raspolaže s više od 36 000 naslova. Notni arhiv sastoji se od notnih zapisa koji se pohranjuju od 1930. godine, dok je foto arhiv nastao 1975. godine u sklopu TV dokumentacije kao popratni materijal za radio i televiziju, nastao na snimanjima.

Arhiv Hrvatske radiotelevizije kontinuirano arhivira materijal već 60 godina, usprkos svim promjenama koje su se dogodile, bile to političke, kulturne ili gospodarske promjene. Arhiv je iznimno kvalitetan te pokušava ostati u toku i s tehnološkim promjenama, iako je to možda i najteže za provesti. Ono što je novost koju smo dobili donošenjem novog Zakona o autorskom pravu i srodnim pravim jest da djela koja se nalaze u arhivi koja su nastala prije 1990. godine postaju dostupna javnosti i biti će digitalizirana. Hrvatska se uključila u program digitalizacije baštinske građe čija svrha nije samo digitalizacija već činjenje dostupnim javnosti. Ovakav

korak dolazi nakon godina zabrane pristupa određenim materijalima i djelima upravo zbog nemogućnosti utvrđivanja autorskog prava na njima.

¹¹ Arhiv HRT Jasmina Tunjić ; Odjel audiovizualnog gradiva Hrvatske radiotelevizije, Zagreb, Hrvatska

6.1. Pripadanje autorskih prava na audiovizualnim djelima koja se nalaze u arhivi Hrvatske radiotelevizije, a nastala su prije 1990.

Prema odredbama članka 301. stavka 1. Zakona o autorskom pravu i srodnim pravima:

„ Audiovizualna djela čija je prva standardna kopija nastala prije 1990. godine, čiji je glavni redatelj ili autor scenarija ili glavni snimatelj ili glavni montažer slike i zvuka ili skladatelj glazbe posebno skladane za korištenje u tom audiovizualnom djelu ili glavni crtač ili animator hrvatski državljanin ili pripadnik hrvatskog naroda ili koje je producirao ili koproducirao audiovizualni producent koji je u vrijeme nastanka prve standardne kopije takvog audiovizualnog djela imao sjedište na prostoru Republike Hrvatske odnosno njezine države prednice i čiji se primjerak na dan stupanja na snagu Zakona o autorskom pravu i srodnim pravima nalazi u arhivi Hrvatske radiotelevizije predstavljaju kulturna dobra.“¹²

Smatra se da nabrojana imovinska autorska prava na audiovizualnim djelima kao koautorima pripadaju : glavnom redatelju kao glavnom koautoru, autoru scenarija, glavnom snimatelju, glavnom montažeru slike i zvuka, autoru glazbe posebno skladane za to audiovizualno djelo te glavnom crtaču ili animatoru, ako je riječ o crtanom ili animiranom audiovizualnom djelu.¹³ Audiovizualni producenti mogu u roku od dvije godine od stupanja na snagu Zakona o autorskom pravu i srodnim pravima podnijeti Hrvatskoj radioteleviziji pisani dokaz u obliku ugovora ili drugog pravnog posla o stjecanju autorskih imovinskih prava iskorištavanja na audiovizualnim djelima koje smo naveli. Ukoliko je audiovizualni producent prestao postojati, a postoji njegov sljednik, on je dužan uz dokaze o stjecanju autorskih imovinskih prava iskorištavanja podnijeti i dokaz o pravnom sljedništvu. Ako audiovizualni producent ili njegov sljednik u zadanom roku ne dostavi dokaz o stjecanju prava iskorištavanja na određenom audiovizualnom djelu, smatrat će se da takvo djelo pripada autorima. Budući da autori ili njihovi nasljednici ne mogu samostalno upravljati tim

¹² Zakon o autorskom pravu i srodnim pravima NN 111/21

¹³ Zakon o autorskom pravu i srodnim pravima NN 111/21

pravima, upravljačka prava dana su HRT-u kako bi na najbolji mogući način iskoristio takva djela i kako bi ih digitalizirao.

6.2. Ostvarivanje autorskih prava za audiovizualna djela koja se nalaze u arhivi Hrvatske radiotelevizije, a nastala su prije 1990. godine

Hrvatska radiotelevizija je na temelju članka 302. stavka 1. Zakona o autorskom pravu i srodnim pravima ovlaštena audiovizualna djela ,navedena u zakonu, umnožavati, distribuirati, emitirati, reemitirati, činiti dostupnim javnosti, priopćavati javnosti i činiti dostupnim javnosti u okviru prateće internetske usluge te učitavati na platforme za dijeljenje sadržaja putem interneta, sve u komercijalne i nekomercijalne svrhe, bez odobrenja autora.¹⁴ Da bi mogla tako raspolagati Hrvatska radiotelevizija mora sklopiti ugovor s odgovarajućom organizacijom za kolektivno ostvarivanje prava, koja ima odobrenje sukladno zakonu, u kojem će se odrediti jedinstvena godišnja naknada za sve oblike iskorištavanja. Ova odredba neće se odnositi na audiovizualna djela u odnosu na koja audiovizualni producent ili njegov pravni sljednik dokaže stjecanje autorskih imovinskih prava iskorištavanja. Ova odredba koja je donesena novim Zakonom na neki način je oslobodila djela koja se godinama nisu mogla upotrebljavati upravo zbog nesređenih autorskih prava na tim djelima. Djela koja već 50ak godina stoje bez da ih se moglo koristiti i puštati u javnost napokon će biti dostupna široj javnosti, prvenstveno HRT-u na korištenje. Sav materijal u arhivu postepeno će se digitalizirati i samim time i arhiv kao takav dobiva na još većem značaju.

¹⁴ Zakon o autorskom pravu i srodnim pravima NN 111/21

6.3. Ponovljena emitiranja hrvatskih audiovizualnih djela u programima Hrvatske radiotelevizije

Za svako ponovljeno emitiranje odnosno reprizno emitiranje, u programima Hrvatske radiotelevizije, audiovizualnog djela čiji je glavni koautor hrvatski državljanin ili pripadnik hrvatskog naroda, glavnom koautoru pripada primjerena naknada koja se mora ostvariti putem odgovarajuće organizacije za kolektivno ostvarivanje prava. Dakle Hrvatska radiotelevizija mora sklopiti ugovor s odgovarajućom organizacijom za ostvarivanje kolektivnih prava kojim će se odrediti jedinstvena godišnja naknada za sva reprizna emitiranja. Ukoliko Hrvatska radiotelevizija takav ugovor ne sklopi s organizacijom za kolektivno ostvarivanje prava, naknada će se određivati prema cjeniku same organizacije ili će se utvrditi pred arbitražnim sudom. Ova odredba neće se odnositi na ugovore koje međusobno sklapaju audiovizualni producenti i glavni koautori te audiovizualni producenti i Hrvatska radiotelevizija, kao ni na naknade ugovorene u tim ugovorima za stvaranje audiovizualnih djela te za ostvarivanje prava iskorištavanja na njima.¹⁵

6. DJELA SIROČAD

¹⁵ Zakon o autorskom pravu i srodnim pravima NN 111/21

Djela siročad su autorska djela kojima ni nakon iscrpne potrage nije identificiran autor ili koautor odnosno djela kojima je možda autor ili koautor identificiran, ali nije pronađen ili ga se na niti jedan način ne može kontaktirati. Institucije kulturne baštine, obrazovne ustanove te javne organizacije za emitiranje dužne su upravo takvu pažljivu potragu provesti u dobroj vjeri kako bi se identificiralo i pronašlo autora ili koautora djela, iz njihovih zbirki i arhiva. Ukoliko u potrazi dođe do otkrivanja dokaza koji upućuju na potraživanje autora u nekoj drugoj državi, takva potraga se mora obaviti odnosno moraju se pregledati izvori podataka i u toj državi. Institucija kulturne baštine može na temelju ugovora ovlastiti i drugu instituciju ili neku fizičku ili pravnu osobu da u njezino ime i za njezin račun obavi takvu pretragu. Autor ili koautor djela siročeta uvijek može prekinuti primjenu odredaba o postupanju s djelima siročadi, u odnosu na vlastita prava. Svako djelo koje se smatra djelom siročetom prema pravu druge države članice Europske unije, smatrat će se djelom siročetom i u Republici Hrvatskoj. U tom slučaju nije potrebno provoditi istragu. Isto tako, djelom siročetom neće se smatrati djelo koje autor objavi pod pseudonimom ili anonimno.

6.1. Slobodno korištenje djela siročadi

Na temelju odredbi Zakona o autorskom pravu i srodnim pravima, javne organizacije za emitiranje mogu umnožavati djela siročad koja su sadržana u njihovim zbirkama, bez odobrenja nositelja prava ili plaćanja naknade. Ovako umnožavati djela siročad organizacije za emitiranje mogu ukoliko to rade u svrhu digitalizacije, katalogiziranja, očuvanja ili obnove i drugo. Isto tako, takve radnje mogu obavljati samo u okviru ispunjavanja svojih ciljeva i zadaća, posebno kako bi se djela siročad očuvala i kako bi bila dostupna javnosti u cilju promicanja kulture i obrazovanja. Dakle HRT kao javna organizacija za emitiranje može umnožavati djela siročad prema odredbama koje smo naveli. U slučaju da HRT želi umnožiti takvo djelo dužan bi bio navesti autore ili koautore koji su identificirani te bi takvi autori ili koautori, ukoliko ukinu status djela siročeta, imali pravo na pravičnu naknadu za korištenje takvog djela. Dakle HRT ne mora plaćati naknadu ukoliko na djelu nije ukinut status djela siročeta. U skladu s time, HRT može ostvarivati prihode od korištenja djela siročadi samo

kako bi si pokrio troškove koje ima za digitalizaciju takvih djela kao i činjenje dostupnim javnosti.¹⁶

¹⁶ Zakon o autorskom pravu i srodnim pravima NN 111/21

7. ZAKLJUČAK

S dolaskom digitalizacije i zbog brzine kojom se tehnologija i njena primjena razvijaju, pogotovo u razmjeni sadržaja, zaštita autorski i srodnih prava najčešće kasni te je takva brzina razvoja neuhvatljiva od mnogih u društvu, a naročito od strane zakonodavca. Ono što možemo zaključiti iz zakonskih uređenja našega zakonodavca jest da je većina prava zaštićena, ali da nije lako ostati u toku sa svim promjenama. Kroz razvoj televizije i načina njezina emitiranja vidimo i promjene u potrebi zaštite autorskog prava i srodnih prava. U današnje vrijeme kada je moguće televizijskim programima pristupiti s različitih platformi potrebno je proširiti kontrolu i zaštititi korištenje autorskih djela. Upravo zbog toga je u novom Zakonu o autorskom pravu i srodnim pravima detaljnije pojašnjeno pravo priopćavanja javnosti, kao isključivo pravo autora te je zajamčeno da je za svako priopćavanje autorskog djela potrebno pribaviti autorovo odobrenje. Isto tako, kada se radi o televizijskim kućama koje su u zadnje vrijeme proširile raspon svojih usluga i na mogućnost pristupa sadržaju van redovnog programa, izmijenjena su prava koja u odnosu na njih imaju autori vezano za korištenje svojih djela. Tu se radi o pravima emitiranja, reemitiranja te o pravu prijenosa izravnim protokom odnosno kada organizacija za emitiranje priopćava djelo javnosti posredstvom distributera signala i pratećim internetskim uslugama. Dakle prvenstveno mora postojati pravo emitiranja i reemitiranja kako bi se moglo tražiti odobrenje za daljnje vrste iskorištavanja, koje se ostvaruju isključivo kolektivno. Vrlo važan dio ovog rada, ali i novog Zakona o autorskom pravu i srodnim pravima je upravo Arhiv HRT-a te promjene koje je u vezi njega Zakon donio. Možemo zaključiti da će s novim promjenama Arhiv zaživjeti te da će i samom HRT-u biti jednostavnije iskorištavati djela koja se tamo nalaze kao i korisnicima upravo zbog digitalizacije koja se želi provesti kroz par godina. Na temelju svega navedenoga možemo zaključiti kako HRT obavlja puno uloga u svome djelovanju te je upravo zbog autorskih ali i drugih prava važno da je takvo djelovanje uređeno do najsitnijih detalja. HRT kao televizija postoji već 70ak godina te se i kroz godine mijenjala i prilagođavala vremenu u kojem se nalazi pa tako i sada. Pruža medijske usluge korisnicima na način koji je u skladu sa zakonom i drugim odredbama kao što i pruža svu zaštitu prava koja je potrebna. Slijedom svega navedenog Zakonom o autorskom pravu i srodnim pravima uvedene su brojne promjene koje poboljšavaju položaje autora i izvođača u svakom smislu pa tako i u kontekstu televizije, ali i svih elektroničkih medija. Svaka

promjena i napredak u zaštiti ovih prava je dobrodošla i potrebna te možemo reći da je Hrvatska Republika odnosno zakonodavac na dobrom putu da podigne standarde u zaštiti autorskog prava i srodnih prava.

8. LITERATURA

- Zakon o elektroničkim komunikacijama, pročišćeni tekst zakona
- Zakon o autorskom pravu i srodnim pravima
- Zakon o elektroničkim medijima
- Zakon o elektroničkim komunikacijama
- Zakon o Hrvatskoj radioteleviziji
- Autorsko pravo; Ivan Henneberg; 2. izmijenjeno i dopunjeno izd. Zagreb, Informator 2001.g
- Arhiv HRT Jasmina Tunjić ; Odjel audiovizualnog gradiva Hrvatske radiotelevizije, Zagreb, Hrvatska
- Stranica Hrvatske autorske agencije- <https://haa.hr/hr/>
- Državni zavod za intelektualno vlasništvo - <https://www.dziv.hr/hr/intelektualno-vlasnistvo/autorsko-pravo/najcesca-pitanja/>
- Izv. prof. dr. sc. Romana Matanovac Vučković, Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu:
Novi zakon o autorskom pravu i srodnim pravima – odgovor na izazove jedinstvenog digitalnog tržišta i prijepore u primjeni

- Izv. prof. dr. sc. Romana Matanovac Vučković, Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu:
Power point prezentacija – Novi zakon o autorskom pravu i srodnim pravima
- Izv. prof. dr. sc. Romana Matanovac Vučković, Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu:
Power point prezentacija – Digitalna transformacija audiovizualne industrije
- <https://www.hrt.hr/> - službena stranica Hrvatske radiotelevizije
- Program rada i upravljanja HRT-om, 2013.- 2018., Goran Radman
- Direktiva (eu) 2019/789 europskog parlamenta i vijeća od 17. travnja 2019. o utvrđivanju pravila o ostvarivanju autorskog prava i srodnih prava koja se primjenjuju na određene internetske prijenose organizacija za radiodifuziju i reemitiranja televizijskih i radijskih programa te o izmjeni Direktive Vijeća 93/83/EEZ
- Jelena Ratko ; Produkcija dokumentarnog filma u hrvatskoj: definiranje javnog interesa, Zagreb, Hrvatska